

Oponentský posudek

disertační práce Ing. Terezy Budňákové

„Systém veřejné intervence v sektoru obilovin v rámci SZP“

Posuzovaná disertační práce se zabývá jedním z významných nástrojů Společné zemědělské politiky EU (SZP), a to soustavou opatření zaměřených na ovlivňování trhu obilovin, především na překonávání nepříznivých důsledků cenové nestability, jež se projevuje v nedokonalé distribuci produkce, vytvářením neoptimálního rozsahu zásob a v souvisejících negativních vlivech na distribuci příjmů a na nezbytnou míru stability důchodů zemědělců. Reformy SZP realizované v uplynulém desetiletí, uskutečněná kontrola jejího stavu, funkčnosti a efektivnosti, jakož i uvažované změny SZP po roce 2013 se týkají ve významné míře i opatření směřujících k regulaci trhu se zemědělskými produkty. Z toho je zřejmá nesporná aktuálnost a společenský význam téma předložené disertace.

Autorka si pro svou disertační práci stanovila náročný cíl : Vypracovat výhled vývoje systému veřejné intervence v sektoru obilovin v kontextu rámcově vymezených cílů a principů připravované reformy SZP 2013. V rámci takto stanoveného cíle si vymezila tři cíle dílčí

- provést komplexní deskripci současného systému veřejné intervence na trhu obilovin v rámci SZP,
- analyzovat fungování tohoto systému pro nákup i prodej obilovin z intervenčních skladů, zejména pak podstatné souvislosti uplatňování systému na úrovni EU a na úrovni regionální,
- vypracovat možné scénáře budoucích změn intervenčního systému, vymežit jejich charakteristiky, identifikovat možné výhody a nevýhody, jakož i předpoklady realizace vypracovaných variant ve vztahu k celkovému pojetí reformy SZP.

Po celkovém posouzení disertačního spisu lze jednoznačně konstatovat, že autorka stanovené dílčí cíle i celkový cíl práce naplnila. Přínosy práce pro formování opatření SZP a pro její realizaci považuji za významné. Dle mého názoru spočívají jak v soustavné a velmi přehledné deskripci stávajícího systému

intervence v sektoru obilovin, jeho vývoje a principů fungování, tak i v okruhu věcných a metodických poznatků o možnostech dalšího vývoje systému v rámci podmínek předurčujících směřování reformy SZP v nejbližší budoucnosti. Výsledky práce mají využití pro subjekty podílející se na tvorbě a realizaci zemědělské politiky a jsou nesporným přínosem též pro vzdělávací práci v pregraduálním a postgraduálním studiu.

Z metodického hlediska zvolila autorka spisu postup odpovídající cílům zkoumání. V rámci výzkumných prací směřujících k naplnění prvního a druhého dílčího cíle práce vhodně uplatnila metody statistické deskripce sledovaných jevů a analýzy podstatných souvislostí fungování intervenčního systému. Při retrospektivním hodnocení účinnosti intervenčního systému i v kapitole věnované predikci jeho možného vývoje uplatnila kritéria navazující na politické cíle, technicko-legislativní náročnost a náročnost finanční. V těchto částech práce, dle mého názoru, bylo možné její přínosy prohloubit o poznání vycházející z pohledu založeného na obecnějších teoreticko-metodologických přístupech k posuzování ekonomické opodstatněnosti podpory zemědělství, v dané problematice pak zejména opatření směřujících k překonávání nestability zemědělských cen. Předpoklady pro takové rozšíření teoreticko-metodologického přístupu si mohla autorka vytvořit zařazením odpovídající statě do literárního přehledu.

Posouzení formální stránky disertace umožňuje konstatovat, že její forma plně odpovídá nárokům na doktorské disertace. Velmi příznivě lze hodnotit zejména způsob odborného vyjadřování, který svědčí o hlubokém a podrobném osvojení pojednávané problematiky autorkou.

Doporučuji, aby v rámci obhajoby disertace se autorka vyjádřila k následujícím otázkám převážně metodického charakteru :

1. Které argumenty nejčastěji uvádí ekonomická teorie jako objektivní důvody opodstatněnosti podpory zemědělství a které z nich se zvláště vztahují na systémy intervence na trzích zemědělských produktů v rámci SZP a pro jejich hodnocení ?
2. V subkapitolách 4.1 a 4.2 je uplatněna párová korelační analýza postupně mezi 4 závisle proměnnými charakterizujícími „rozsah intervence“ a 6 vysvětlujícími proměnnými. Interpretace výsledků, tj. vypočtených korelačních koeficientů, se zde soustřeďuje v podstatě jen na pořadí sledovaných nezávisle proměnných – faktorů dle síly korelace. Jak disertantka nahlíží na možný vliv interkorelace mezi sledovanými faktory a na možný vliv závažných souvislostí – proměnných v analýze nezařazených ?

3. Návazně na předcházející otázku. S ohledem na charakter zkoumané problematiky mám pochybnost zda je oprávněné považovat za nepotvrzenou první hypotézu výrokem uvedeným autorkou na s.59 (jeden ze závěrů vyvozených při korelační analýze faktorů „rozsahu intervence“ u pšenice). Cena pšenice na trhu EU je formována nejen vývojem nabídky a poptávky po této komoditě v zemích unie, ale velmi výrazně vývojem na světovém trhu (viz např.ceny obilovin a vývoj intervence 2007/2008). Jak autorka posuzuje závěr o nepotvrzené hypotéze z tohoto hlediska ?

Závěr posudku

Po celkovém posouzení disertační práce Ing. Terezy Budňákové konstatuji jednoznačně, že posuzovaný spis dokladuje autorčiny schopnosti tvůrčí vědecké práce. Práce odpovídá nárokům doktorského studijního programu Ekonomika a management a naplňuje požadavky kladené na disertace zákonem č.11/1999 Sb. Doporučuji přijetí disertační práce k obhajobě a doporučuji přiznat Ing. Tereze Budňákové vědecko-akademickou hodnost

d o k t o r (Ph.D.)

V Brně 29.12.2009

Prof.Ing.Karel Vinohradský,CSc.

Ústav podnikové a regionální ekonomiky

FRRMS MZLU V Brně

